

Redengevende omschrijving gemeentelijke monumentenlijst

Koepoortstraat 19

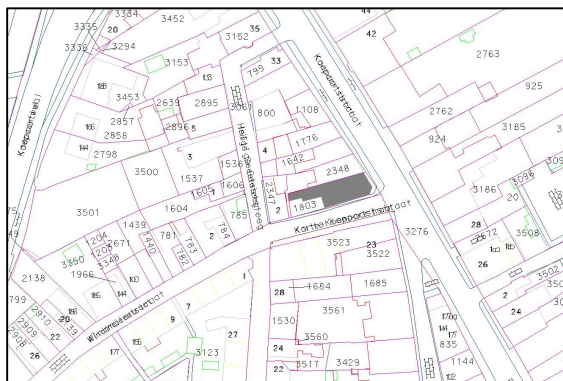
Monumentnummer : GM078

Straat : Koepoortstraat
Huisnummer : 19
Toevoeging : ---
Postcode : 6981 AR

Kadastrale aanduiding : Doesburg
Sectie : C
Nummer : 1803

Naam object : ---
Bouwjaar : XVIIA, ca. 1882
Architect : nb
Bouwstijl : eclecticisme
Oorspronkelijke functie : woonhuis
Huidige functie : woonhuis

Inventarisatie/beschrijving : dhr. J. Krijnen
Datum beschrijving : 4-11-2013
Datum aanwijzing : 17-06-2014

Situering

Pand gelegen aan de Koepoortstraat op de noordelijke straathoek met de Korte Koepoortstraat in het noordelijk deel van de historische binnenstad van Doesburg. Het pand staat met de voor- en zijgevel langs de straat aan het trottoir.

Opbouw

Tweelaags pand op rechthoekige plattegrond. Het pand is deels onderkelderd, heeft een begane grond, een verdieping en een zolder onder een schilddak. Slechts het achterste deel van het huis is onderkelderd.

Historie

De Koepoortstraat maakt deel uit van de vroegste stadsuitleg uit de eerste helft van de dertiende eeuw. De Koepoortstraat functioneerde als toegangsweg van en naar de Koepoort, die in 1673 in opdracht van koning Lodewijk XIV werd opgeblazen.

Beknorte bouwgeschiedenis

Afgaande op de aanwezige kelder die vermoedelijk dateert uit de eerste helft van de zeventiende eeuw, stond toen reeds een huis op deze locatie. Uit de kadastrale minuut blijkt dat het grondplan mogelijk kleiner was en alleen overeenkwam met het grondplan van de kelder. Het huis is in 1883 vermoedelijk volledig vernieuwd met inbegrip van twee kleinere hoekhuisjes. In 1976 is een eerder ingebrachte hokkerige structuur in de woonkamer op de begane grond verwijderd, waarna naderhand een nieuwe indeling tot stand kwam. De gang met trappenhuis en de indeling en afwerking op de verdieping bleef echter ongewijzigd en dateert grotendeels uit 1883.

Exterieur

Het huis heeft een drie vensterassen brede, gepleisterde voorgevel op een donkergrijs geverfde plint. De hoek is als schuin geplaatste hoekrisaliet uitgevoerd, verbijzonderd met een balkon en een dakkapel. De schuifvensters met H-ramen zijn voorzien van gestucte, geprofileerde kaders, bekroond met een kuif. Deze zijn rond 1985 alle vervangen en aangevuld door exemplaren in sierbeton¹. De entree van het huis is rechts gesitueerd en voorzien van een enkelruits bovenlicht boven een geprofileerd kalf. De voordeur is een modern vormgegeven exemplaar, dat is geïnspireerd op oudere paneeldeuren. De oorspronkelijke voordeur is in het verleden in het rechter buurpand nummer 21 geplaatst².

De gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten met een hoofdgestel, bestaande uit architraaflijst, fries en kroonlijst, die wordt voortgezet boven de hoektravee en de zijgevel. Het voorste dakschild is belegd met opnieuw verbeterde oude Hollandse pannen, de zij- en achtergevel met grijs gesmoorde oude holle pannen.

De hoektravee is voorzien van een balkon dat rondom met een geprofileerde lijst is afgewerkt en steunt op twee forse, rijk van ornamentiek voorziene consoles van terracotta. De balustrade bestaat uit gedraaide houten balusters tussen vierkante hoek balusters en is afgedekt met een brede, met zink beklede dekplaat. Het balkon is toegankelijk middels een houten deur met bossingpaneel in het lage onderste vak en een grote enkele ruit. Het geheel is van gelijke verhoudingen als de vensters in de voor- en zijgevel. De hoektravee wordt boven het hoofdgestel bekroond met een fraaie dakkapel met flauw zadeldak. De zijwangen zijn met zink bekleed en voorzien van gedecoreerde oren. De posten zijn als pilasters vormgegeven en dragen een rijk geprofileerd hoofdgestel dat tevens beide zijwangen aan de bovenzijde afsluit. In het hoofdgestel is aan de voorzijde een timpaan opgenomen.

De zijgevel aan de Korte Koepoortstraat telt drie vensterassen, waarbij alleen de middelste van schuifvensters is voorzien en met de in de voorgevel aanwezige

¹ Mondelinge mededeling eigenaar.

² Idem.

ornamentiek. Links en rechts zijn op de begane grond en verdieping blindnissen toegepast. Oorspronkelijk waren achter de blindnissen stookkanalen gesitueerd, waarvan aan de linkerkant er nog één resteert en tot uitdrukking komt in een forse, rechthoekig gemetselde schoorsteen, die vermoedelijk in 1976 is vervangen in machinale baksteen. In de plintzone is onder het venster op de begane grond een kelderlicht opgenomen. De kroonlijst is bij de achtergevel gekornist. In het dakvlak boven het hoofdgestel zijn vijf moderne dakramen opgenomen.

De twee vensterassen brede achtergevel is gepleisterd en links op de begane grond voorzien van een vlakgedekte uitbouw met de keuken, aan de bovenzijde afgesloten met vlak boeiboord en een zinken kraal. De achtergevel is voorzien van een aluminium schuifpui op de begane grond. Op de verdieping zijn twee schuifvensters met wisseldorpel en deelroede in de onderramen toegepast (T-vensters). De vensters zijn voorzien van gesmede duimen voor zonneblinden. De gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten met een houten blokgoot op klossen. In het achterste dakvlak is een klein dakraam opgenomen.

Interieur

Kelder: De kelder wordt bereikt door middel van een gemetselde, bakstenen trap, toegankelijk onder de trap naar de verdieping. De kelder is voorzien van een gemetseld tongewelf met korfboogvormige doorsnede. Aan de zijde van de Korte Koepoortstraat is de kelder voorzien van twee kelderlichten met steekgewelf. De kelder heeft een bakstenen vloer.

Begane grond: De indeling bestaat uit een met hergebruikte gele en zwarte tegels in schaakbordpatroon belegde gang met toegang naar de verschillende vertrekken op de begane grond. Alle deuren zijn uitgevoerd als paneeldeur en voorzien van architraaflijsten. De gang heeft een ongedecoreerd stucplafond. Een paneeldeur in de zijwand van de trap geeft toegang tot de keldertrap. In het verlengde van de gang voert een paneeldeur met glasruit naar de keuken in de aanbouw aan de achterzijde.

De indeling en afwerking in de woonvertrekken, inclusief stucplafonds en een historische, zwartmarmere schouw, is in het verleden vernieuwd. De vensters zijn voorzien van binnenluiken. Een aluminium schuifpui in de achtergevel geeft toegang tot de tuin naar de tuin.

Eerste verdieping: een trap met kwart voert naar de eerste verdieping. De trap is voorzien van een vierkante, geprofileerde trappaal en gietijzeren balusters, gevat in een geprofileerde handlijst. Het is een trap met kuipstukken en een open schalmgat, die verder omhoog voert naar de zolder. De indeling van de eerste verdieping is overeenkomstig die op de begane grond en bestaat uit een klein vertrek aan voor- en een badkamer aan de achterzijde van de overloop met links aan straat- en tuinzijde twee grotere kamers, waartussen een derde kamer. De vertrekken zijn toegankelijk met paneeldeuren met architraaflijsten en aan de straatzijde voorzien van omtimmerde vensters met historische, functionele vensterbanken. Opmerkelijk detail zijn de binnenluiken met achttiende-eeuwse vakdetailering. Ze zijn vergelijkbaar met de luiken van het rechter buurpand en dateren waarschijnlijk uit het laatste kwart van de negentiende eeuw.

Zolder: bestaat uit een overloop met twee kamers die binnen de kapconstructie zijn getimmerd met modern plaatmateriaal. Aan de voorzijde is de kapconstructie volledig in het zicht en bestaat uit een door flieringsbalken opgevangen sporenkap met nokgording. De daksporen zijn machinaal gezaagd en in het verleden vervangen. De

constructie wordt gedragen door vijf eiken dekbalkgebinten met gepende en met toognagels gezekerde verbindingen. Het dakschild aan de Koepoortstraatzijde wordt door twee halve dekbalkgebinten opgevangen. Het hout voor de gebinten is hergebruikt en voorzien van gehakte telmerken De kap is voorzien van dakbeschot en wordt aan de zijde van de Korte Koepoortstraat van daglicht voorzien door moderne tuimelramen. In de vertrekken aan de achterzijde zijn de gebinten afgetimmerd.

Bouwdossiers

23-12-1881 bouw voorgevel en vernieuwen indeling
15-11-1976 verbouwen interieur

Literatuur

- Haans, F.A.C., H.J. van Capelleveen, *Beschrijving Koepoortstraat 19 Doesburg*, 16-5-1990 (adviesnr. 55)

Waardering

Het pand dateert uit 1882 met oudere delen en is op onderdelen gaaf bewaard gebleven. Leidend voor de waardebeoordeling zijn de gaafheid van de architectuur in combinatie met de ligging op een straathoek en enkele onderdelen van het casco en de afwerking van het huis, zoals de historische kelder, de kapconstructie en de indeling en afwerking van de eerste verdieping. In dat verband moeten met name worden genoemd de trap en de vensterbetimmeringen aan de straatzijde van de vertrekken op de eerste verdieping.

Pand van algemeen belang voor de gemeente Doesburg vanwege de architectuurhistorische, stedenbouwkundige en cultuurhistorische waarde.

Het huis is architectuurhistorisch van belang als gaaf bewaard gebleven voorbeeld van gepleisterd eclecticisme, daterend uit 1882.

Het huis is stedenbouwkundig van belang vanwege de architectonische relatie met het rechter buurpand Koepoortstraat 21, de bijdrage aan de lokaal-topografische situatie en de ruimtelijke samenhang met de buurpanden in de directe omgeving.

Het huis is cultuurhistorisch van belang als goed bewaard gebleven voorbeeld van een woonhuispand voor de gegoede middenklasse uit de periode rond 1880 en vanwege de behouden gebleven kelder uit de zeventiende eeuw.